

5. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого магістерського рівня вищої освіти : наказ МОН від 17.08.2020 року № 1053. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/08/081-pravo-magistr.pdf> (дата звернення: 10.11.2020).

Бондаренко Олексій Сергійович

курсант 4 курсу

факультету підготовки фахівців

для органів досудового розслідування

Дніпропетровського

державного університету

внутрішніх справ

Науковий керівник:

Бублик Надія Сергіївна

старший викладач

кафедри кримінального процесу

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

капітан поліції

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАКОННОГО ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ

Питання позбавлення свободи і волі осіб, щодо яких передбачено застосування тимчасового запобіжного заходу – затримання, на сьогодні є одним із найбільш дискусійних та обговорюваних у кримінальному процесі. Таке обмеження може застосовуватись до осіб, у випадках, коли особу застали за вчиненням кримінального правопорушення чи є достатньо підстав вважати, що саме ця особа причетна до вчинення кримінального правопорушення чи кримінального проступку або ж на її тілі є відповідні сліди чи очевидці можуть підтвердити, що саме ця особа вчинила протиправне діяння.

Основний Закон нашої країни, а саме стаття 29 передбачає, що ніхто не може бути затриманий, заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду на підставах та в порядку передбаченим і встановленим законодавством України.[1]

Однак, існують відповідні випадки, коли особу можуть затримати будь-які особи, тобто застосувати законне затримання, а саме: при вчиненні або відповідного замаху на вчинення кримінального правопорушення; безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення чи під час безпосереднього переслідування особи, яка підозрюється у його вчиненні.

Останнє полягає у тому, що особа, яка має на меті здійснити законне затримання і повністю впевнена, що ця особа вчинила кримінальне правопорушення, то така особа повинна дуже уважно слідкувати за винуватим та не зводити з нього очей.

Також, беручи до уваги зміни, які нещодавно відбулися в нашому законодавстві, треба зазначити і четверту підставу, відповідно до якої будь-яка уповноважена особа має право затримувати особу без ухвали слідчого судді чи відповідного суду, а саме: якщо є підтверджені підстави вважати, що збоку цієї особи можлива втеча з метою переховування та ухилення від кримінальної відповідальності особи, яка безпосередньо підозрюється у вчиненні злочину, які передбачені статтями 255, 255-1, 255-2 Кримінального кодексу України. Зазначимо, що ці кримінальні правопорушення цілком і повністю пов'язані з участю у злочинних організаціях чи організованих групах, розповсюдження злочинного впливу чи його встановлення, організація чи проведення злочинного зібрання чи сходці.[2]

Про момент фактичного затримання особи орган дізнання чи слідчий повинні скласти протокол і надати його на підпис затриманій особі та здійснити роз'яснення йому його прав та обов'язків. У даному протоколі зазначається місце, дата та точний час коли було затримано відповідну особу, а також момент фактичного затримання, який визначається ст. 209 КПК України; підстави затримання особи; результати обшуку особи, який повинен проводитися в обов'язковому порядку та в порядку який передбачений Законом України «Про Національну поліцію»; клопотання, заяви чи може якісь скарги збоку затриманого, якщо такі наявні; повний перелік прав та обов'язків затриманого та його особистий підпис під ними, що надає підстави вважати, що затримана особа ознайомлена с цим переліком. В обов'язковому порядку, копія даного протоколу вручається затриманій особі, а також надсилається прокурору, що буде здійснювати процесуальне керівництво за розслідуванням кримінального провадження стосовно цієї особи.

Отже, зробимо висновок, що будь-який громадянин нашої країни, який застав особу за вчиненням неправомірних дій, а саме: кримінального правопорушення чи кримінального проступку, може здійснити законне затримання не порушуючи відповідні норми нашого чинного законодавства. Особа, яка здійснила законне затримання, повинна негайно повідомити про це відповідним правоохоронним органам та діяти за їхніми вказівками, а також повідомити безпосереднє місцезнаходження даної особи та будь-які інші відомості, які можуть мати значення для подальших дій уповноважених на те органів.

Слід, пам'ятати, що кожна затримана особа має бути в обов'язковому порядку повідомлена про свої права та обов'язки перед законом та ніхто не має право відбирати ці визначені права у будь-якої затриманої особи. Також існує певний строк за який фахівці, які уповноважені на проведення відповідних дій відносно затриманої особи в рамках законодавства, повинні обрати запобіжний захід, який буде застосовуватись до особи, яку затримано або ж по закінченню строку - її відпустити.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.11.2020)

2. Кримінальний процесуальний Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1> (дата звернення: 10.11.2020)

Бублик Надія Сергіївна,
старший викладач кафедри
кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ ОСОБИ, ЩОДО ЯКОЇ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ОБВИНУВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Особа, щодо якої здійснюється обвинувальна діяльність, є категорією, яка має охоплювати всі групи осіб, на яких направлені різноманітні засоби забезпечення кримінального провадження. В той же час, необхідно розуміти, що на сьогоднішній момент у Кримінальному процесуальному кодексі визначено лише статус підозрюваного на стадії досудового розслідування. В свою чергу, необхідно зазначити, що інститут підозри є сукупністю взаємопов'язаних норм, які необхідні для забезпечення належної участі у кримінальному провадженні підозрюваної особи з одночасним наданням їй відповідних прав і законних інтересів.

Слід наголосити на тому, що висновок про можливу причетність певної особи до вчинення злочину є наслідком діяльності сторони обвинувачення щодо збору, оцінки та перевірки доказів. Дуже часто особа, яка надалі набуде процесуальний статус підозрюваного, залучається до кримінального провадження як свідок, або як особа, у приміщенні якої проводиться обшук чи огляд, або як керівник чи інший працівник установи, до якої скеровується запит про надання інформації чи ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів тощо. Такі дії також можуть здійснюватися щодо знайомих чи ділових партнерів «потенційного підозрюваного» або контрагентів підприємства, в якому «потенційний підозрюваний» є службовою особою. Тобто у цих випадках особа сприймає таку діяльність як «обвинувальну», хоч і не має процесуального статусу підозрюваного [1, с. 271].

Слід навести позицію О. В. Капліної, яка акцентує увагу на багатозначність терміну «підозра» та вважає, що під цим терміном може назватися процесуальний документ – повідомлення про підозру, який складається та вручається особі. Крім того, ним може позначатися інститут кримінального процесуального права, який становить собою уособлену групу правових норм, що регулюють однорідні кримінальні процесуальні відносини, які виникають у зв'язку із притягненням особи до кримінальної відповідальності, складанням та врученням особі повідомлення про підозру та одночасним наданням підозрюваному можливості захищати свої права та законні інтереси [2, с. 242].